

EKO PORADNIK z taryfikatorem

STRAŻNIK EKOLOGII

**NARODOWY FUNDUSZ
OCHRONY ŚRODOWISKA
I GOSPODARKI WODNEJ**

**WOJEWÓDZKI FUNDUSZ
OCHRONY ŚRODOWISKA
I GOSPODARKI WODNEJ
W SZCZECINIE**

„Niniejszy materiał powstał w ramach projektu dofinansowanego ze środków NFOŚiGW z Programu Priorytetowego Regionalnego Wsparcia Edukacji Ekologicznej”

WSTĘP

Program „**STRAŻNIK EKOLOGII**” to kampania edukacji ekologicznej skierowana do mieszkańców województwa zachodniopomorskiego z różnych grup wiekowych, a także do członków Zachodniopomorskiej Grupy Wojewódzkiej IPA w Szczecinie, ich rodzin, sympatyków, funkcjonariuszy i pracowników Policji, Straży Granicznej, Państwowej Straży Pożarnej, Straży Miejskich i Gminnych, a także innych instytucji zajmujących się ustawowo ochroną środowiska, mająca na celu podniesienie poziomu wiedzy i świadomości ekologicznej. Zaplanowane w ramach programu działania adresowane są do osób ze wszystkich powiatów naszego regionu – odbiorcami działań będą uczniowie szkół podstawowych całego województwa, dorośli mieszkańcy ze wszystkich powiatów województwa, policjanci, strażnicy graniczni, członkowie IPA ze wszystkich powiatów zachodniopomorskiego.

Dzięki opisanym poniżej działaniom możemy zaszczerpić ideę stosowania zasad ekologii w życiu codziennym, a także podnieść świadomość prawną w zakresie ochrony środowiska u znacznej liczby mieszkańców województwa zachodniopomorskiego, zarówno dorosłych, jak też dzieci i młodzieży. Projekt ma również na celu wymianę doświadczeń służb i instytucji w zakresie ochrony środowiska, w tym również aktywności naszego regionu.

W ramach programu zaplanowaliśmy różnorodne działania, adresowane zarówno do osób dorosłych, jak też dzieci i młodzieży. Wśród odbiorców są również, jako wyodrębniona grupa przedstawiciele Policji i Straży Granicznej. Ich edukacja podczas konferencji oraz za pośrednictwem Eko-poradnika z taryfikatorem zagwarantuje lepszy jakościowo efekt końcowy, ponieważ przeszkoleni funkcjonariusze będą prowadzili działania wśród mieszkańców województwa, ze szczególnym akcentem na uczniów szkół podstawowych.

Konferencja, konkurs plastyczno-literacki, dwa interesujące wydawnictwa, strona internetowa, filmy, podcasty, a także bezpośredni kontakt z odbiorcami podczas festynów, pikników i spotkań edukacyjnych to składowe naszego przedsięwzięcia. Dzięki tak różnorodnym formom działań dotrzemy do różnorodnych odbiorców. Tradycyjne formy – spotkania, edukacja, wydawnictwa drukowane to właściwy przekaz dla osób starszych. Natomiast festyny i pikniki, konkurs z nagrodami to interesujące wyzwania dla najmłodszych. Z kolei przekaz za pośrednictwem podcastów oraz portali społecznościowych pozwoli nam dotrzeć do młodzieży.

Nasze stowarzyszenie to aktywni zawodowo oraz emerytowani policjanci i strażnicy graniczni. Ideą IPA jest hasło „Servo Per Amikeco” (w języku esperanto) czy „Pomagać poprzez przyjaźń”, dlatego działania wolontariackie na rzecz społeczności lokalnej są nam bliskie. Organizujemy spotkania edukacyjne, festyny, pikniki na terenie całego województwa. Ponieważ idea ekologii i zrównoważonego rozwoju z szacunkiem dla naturalnych zasobów Ziemi jest nam bliska, z troski o przyszłość młodszych pokoleń chcemy kontynuować nasze działania proekologiczne.

Nośnikiem wiedzy na temat ekologii oraz atrybutem kampanii informacyjno-edukacyjnej będą krótkie podcasty. Podcasty to obecnie niezwykle popularna forma promowania ważnych treści. Forma swobodnego wywiadu z ekspertami różnych dziedzin lub krótki materiał filmowy opatrzone komentarzem lektorskim i napisami, umieszczone na stronach www, w mediach społecznościowych czy na kanałach streamingowych to niezwykle dostępna forma edukacji. Każdy posiadacz smartphona w wolnej chwili może z niej skorzystać, bez konieczności czytania poradników czy ulotek. Wystarczy dostęp do internetu. W ten sposób mamy szansę dotrzeć do bardzo szerokiego grona odbiorców tj. na obszarze województwa zachodniopomorskiego o powierzchni 22 892,48 km² objęta będzie populacja 1.682 000.

Grzegorz Sudakow
Prezes Zachodniopomorskiej
Grupy Wojewódzkiej
IPA w Szczecinie

STRAŻNIK EKOLOGII

Poradnik „Strażnik Ekologii” został opracowany z myślą o funkcjonariuszach służb porządkowych i administracyjnych. Zawiera przegląd wykroczeń i przestępstw przeciwko środowisku na podstawie najważniejszych aktów prawnych obowiązujących w Polsce. Ma charakter praktyczny i ułatwia podejmowanie działań interwencyjnych oraz kontrolnych.

Zakres poradnika obejmuje przepisy z następujących ustaw:

1. Kodeks wykroczeń – **str. 4**
2. Ustawa – Prawo ochrony środowiska – **str. 5**
3. Ustawa o ochronie przyrody – str. 2 **str. 6**
4. Ustawa - Prawo wodne – **str. 7**
5. Ustawa o zużytym sprzęcie elektrycznym i elektronicznym– **str. 7**
6. Ustawa o odpadach – **str. 8**
7. Ustawa – Prawo łowieckie – **str. 9**
8. Ustawa o rybactwie śródlądowym – **str. 10**
9. Ustawa o ochronie zwierząt – **str. 11**
10. Ustawa o środkach ochrony roślin – **str. 13**
11. Ustawa o utrzymaniu czystości i porządku w gminach – **str. 14**
12. Ustawa o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt – **str. 14**
13. Ustawa o obowiązkach przedsiębiorców w zakresie gospodarowania niektórymi odpadami oraz o opłacie produktowej – **str. 15**
14. Ustawa o międzynarodowym przemieszczaniu odpadów – **str. 16**
15. Ustawa o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków – **str. 17**
16. Ustawa o recyklingu pojazdów wycofanych z eksploatacji – **str. 19**
17. Ustawa o bateriach i akumulatorach – **str. 20**

W kolejnych częściach poradnika przedstawiono najczęstsze wykroczenia, przestępstwa oraz naruszenia administracyjne wraz z podstawami prawnymi i możliwymi sankcjami. Zawarte informacje mogą być wykorzystywane podczas interwencji, kontroli terenowych oraz działań edukacyjnych i prewencyjnych w ramach projektu Strażnik Ekologii.

USTAWA – KODEKS WYKROCZEŃ

Zaśmiecanie i zanieczyszczanie środowiska

Art. 145 § 1 – Zanieczyszczanie lub zaśmiecanie miejsc dostępnych publicznie (drogi, trawniki, parki) – grzywna nie niższa niż 500 zł

Art. 162 § 1-2 – Zaśmiecanie lasu, w tym zakopywanie i składowanie odpadów – grzywna, ograniczenie wolności lub areszt
Szkodnictwo leśne, ogrodowe i polne

Art. 148 – Nielegalny wyrąb, niszczenie lub zabieranie roślinności z lasu – grzywna

Art. 150 – Niszczenie drzew i krzewów owocowych lub ogrodu – grzywna do 1500 zł

Art. 153-154 – Nielegalne zbieranie mchu, darni, szyszek, darni oraz wybieranie ziemi, żwiru, piasku – grzywna lub nagana
Niszczenie roślinności i terenów zieleni

Art. 144 § 1-2 – Niszczenie zieleni miejskiej, trawników, drzew przydrożnych – grzywna do 1000 zł lub areszt

Art. 152 – Niszczenie kosodrzewiny na torfowiskach i siedliskach naturalnych – grzywna do 1000 zł

Szkody w faunie

Art. 164 – Niszczenie lęgów ptaków, nor lub legowisk zwierząt – grzywna lub nagana

Art. 165 – Złośliwe płoszenie lub ranienie dzikich zwierząt w lesie – grzywna lub nagana

Inne wykroczenia środowiskowe

Art. 163 – Niszczenie grzybów i ściółki leśnej – grzywna lub nagana

Art. 117 § 1 – Niewywiązywanie się z obowiązku utrzymania czystości na nieruchomości – grzywna do 1500 zł

USTAWA – PRAWO OCHRONY ŚRODOWISKA

NARUSZENIA PODLEGAJĄCE ODPOWIEDZIALNOŚCI KARNEJ

Art. 330 – Brak zapewnienia ochrony środowiska podczas prac budowlanych

Art. 331 – Niepoinformowanie o zakończeniu budowy lub rozruchu instalacji

Art. 331a–332, 334 – Naruszenie uchwał antysmogowych sejmiku województwa

Art. 332a – Naruszenie zasad reklamy produktów nieekologicznych

Art. 333 – Nieprzewodzenie wymaganych pomiarów emisji lub ich niewłaściwe przechowywanie

Art. 335a – Brak badań zanieczyszczenia gleby i ziemi

Art. 360 – Nieprzestrzeganie decyzji o wstrzymaniu działalności lub zakazie użytkowania

NARUSZENIA PODLEGAJĄCE ODPOWIEDZIALNOŚCI ADMINISTRACYJNEJ

Art. 362 - Negatywne oddziaływanie na środowisko – obowiązek ograniczenia lub przywrócenia środowiska do stanu właściwego

Art. 363 - Brak realizacji obowiązków nałożonych decyzją organu – możliwość nakazu wykonania działań

Art. 273 i 274 – Nieprzestrzeganie warunków pozwolenia środowiskowego

Art. 299–301 – Naruszenie norm emisji, hałasu lub gospodarki odpadami
ODPOWIEDZIALNOŚĆ CYWILNA

Art. 322–326 – Szkody wyrządzone w środowisku – możliwość żądania naprawienia szkody lub zaprzestania działalności

Art. 327 – Możliwość żądania udzielenia informacji przez sprawcę szkody

Art. 328 – Organizacje ekologiczne mogą pozywać za reklamę naruszającą prawo

USTAWA O OCHRONIE PRZYRODY

Wykaz zakazanych działań (formy ochrony przyrody).

Zabronione czynności na terenach chronionych (np. parki narodowe, rezerваты, pomniki przyrody):

Niszczenie, uszkodzanie lub przekształcanie obiektów lub obszarów chronionych.

Wykonywanie prac ziemnych zniekształcających rzeźbę terenu.

Zanieczyszczanie gleby, zmiany stosunków wodnych.

Likwidowanie zbiorników wodnych, torfowisk, starorzeczy.

Umyślne zabijanie dzikich zwierząt, niszczenie legowisk, nor, tarlisk.

Niszczenie roślin i grzybów na użytkach ekologicznych.

Umieszczanie tablic reklamowych na terenach chronionych

Odpowiedzialność karna – wybrane przepisy karne (Rozdział 11)

Art. 127–131 – wykroczenia i przestępstwa:

Art. 127 – kara aresztu lub grzywny za:

naruszanie zakazów w parkach narodowych, rezerwach, Natura 2000,

niszczenie pomników przyrody, użytków ekologicznych, stanowisk

dokumentacyjnych, brak rejestracji zwierząt chronionych,

wprowadzenie do obrotu produktów z fok

Art. 127a – kara więzienia do 5 lat za nielegalne posiadanie chronionych okazów w liczbie mającej wpływ na stan ochrony gatunku

Art. 128 – kara za przewóz przez granicę UE okazów bez dokumentów, łamanie przepisów CITES.

Art. 130a – wypalanie roślinności z gruntów rolnych, przydroży, trzcinowisk – kara grzywny do 30 000 zł lub areszt

Art. 131 – kara za handel zwierzętami bez dokumentów potwierdzających legalność pochodzenia.

Inne sankcje i obowiązki

Art. 130 – przepadek okazów chronionych, ich przekazanie podmiotom uprawnionym lub uśmiercenie na koszt sprawcy

Art. 45, 15, 17 – wskazują szczegółowe zakazy obowiązujące m.in.

w parkach narodowych, rezerwach przyrody, parkach krajobrazowych (np. zakaz żeglugi motorowej, biwakowania, niszczenia siedlisk)

USTAWA PRAWO WODNE

NARUSZENIA I KARY – USTAWA PRAWO WODNE

Brak wymaganych dokumentów

Art. 389 ust. 1 pkt 1 i 2 – Korzystanie z wód lub wykonywanie urządzeń wodnych bez pozwolenia wodnoprawnego lub zgłoszenia

– kara do 1 000 000 zł

Nielegalne odprowadzanie ścieków

Art. 552 ust. 1 pkt 3 lit. a – Wprowadzanie ścieków do wód lub ziemi bez pozwolenia – kara w wysokości 500% opłaty zmiennej

Nielegalny pobór wód

Art. 552 ust. 1 pkt 1 lit. a – Pobór wód podziemnych lub powierzchniowych bez pozwolenia – kara 500% opłaty zmiennej

Niedopełnienie obowiązków sprawozdawczych

Art. 566 pkt 1 – Brak przekazania sprawozdania z realizacji obowiązków z zakresu oczyszczania ścieków komunalnych – kara do 10 000 zł

Brak działań po wezwaniu Wód Polskich

Art. 566 pkt 2 – Nieusunięcie naruszeń stwierdzonych przez Wody Polskie

– kara pieniężna

Wprowadzanie zanieczyszczeń w czasie suszy

Art. 389 ust. 1 pkt 10 – Brak ograniczenia zrzutu ścieków przemysłowych w okresie suszy hydrologicznej – kara do 1 000 000 zł

USTAWA O ZUŻYTYM SPRZĘCIE ELEKTRYCZNYM I ELEKTRONICZNYM

Administracyjne kary pieniężne – art. 91

Administracyjną karą pieniężną podlega ten, kto m.in.:

Art. 91 pkt 1 – Nie stosuje wymagań ekoprojektu przy projektowaniu sprzętu.

Art. 91 pkt 3 – Nie umieszcza numeru rejestrowego na dokumentach.

Art. 91 pkt 4–6 – Nie informuje użytkownika o systemie zbierania sprzętu i roli gospodarstw domowych w recyklingu.

Art. 91 pkt 7–8 – Nie oznakowuje sprzętu symbolem selektywnego zbierania

Wykroczenia – art. 95–97

Art. 95 – Kto umieszcza zużyty sprzęt razem z innymi odpadami

(np. w zwykłym śmietniku), podlega karze grzywny

Art. 96 – Kto nie przekazuje zużytego sprzętu do zbierającego lub uprawnionego podmiotu.

Art. 97 ust. 1 – Kto nie przyjmuje przekazanego do niego zużytego sprzętu.

Art. 97 ust. 2 – Kto przyjmuje zużyty sprzęt odpłatnie, mimo obowiązku nieodpłatnego przyjęcia

Inne naruszenia obowiązków (z sankcją w art. 91):

Art. 7–14 – Projektowanie, oznakowanie, informacje dla użytkowników.

Art. 18–19 – Brak organizacji systemu zbierania i przetwarzania sprzętu przez wprowadzającego.

Art. 42–44 – Odmowa przyjęcia sprzętu, nieprzekazanie do zakładu przetwarzania, brak selekcji i zabezpieczenia sprzętu.

Art. 85 – Brak złożenia rocznego sprawozdania do rejestru

USTAWA O ODPADACH

Wykroczenia i przestępstwa – Rozdział 1 (art. 171–193)

Art. 171 – Prowadzenie gospodarki odpadami niezgodnie z art. 16 (np. powodowanie zagrożenia dla wody, powietrza, gleby, ludzi lub zwierząt) – kara aresztu albo grzywny

Art. 172 – Nielegalne stosowanie komunalnych osadów ściekowych lub unieszkodliwianie zakaźnych odpadów poza właściwym województwem – kara aresztu albo grzywny

Art. 176 – Przetwarzanie odpadów w sposób stwarzający zagrożenie dla zdrowia ludzi lub środowiska – kara aresztu albo grzywny.

Art. 177 – Zbieranie odpadów bez wymaganej umowy (art. 45 ust. 2) – kara aresztu albo grzywny.

Art. 178 – Gospodarowanie odpadami niezgodnie z informacjami zgłoszonymi do rejestru BDO – kara aresztu albo grzywny.

Art. 190 – Zatrudnianie osoby bez kwalifikacji na stanowisku kierownika składowiska, spalarni lub współspalarni odpadów – kara aresztu albo grzywny

Art. 191 – Termiczne przekształcanie odpadów poza uprawnioną instalacją – kara aresztu albo grzywny.

Art. 192 – Naruszenia przy przyjmowaniu odpadów do spalarni (np. brak ważenia lub próbek odpadów niebezpiecznych) – kara aresztu albo grzywny.

Administracyjne kary pieniężne – Rozdział 2 (art. 194)

Art. 194 ust. 1 – Naruszenia skutkujące karą

od 1000 zł do 1 000 000 zł m.in. za:

- zmianę klasyfikacji odpadów niebezpiecznych przez rozcieńczanie/mieszanie (art. 5),
- mieszanie odpadów niebezpiecznych z innymi (art. 21),
- transport lub magazynowanie niezgodne z przepisami (art. 24–25),
- brak systemu wizyjnego nadzoru nad magazynem/składowiskiem (art. 25 ust. 6a),
- zbieranie odpadów wbrew zakazom (art. 23),
- niezapewnienie segregacji odpadów budowlanych (art. 101a),
- nieumieszczenie numeru rejestrowego na dokumentach (art. 63),
- nieprowadzenie ewidencji lub prowadzenie jej nierzetelnie (art. 66).

USTAWA PRAWO ŁOWIECKIE

Przestępstwa i wykroczenia łowieckie – Rozdział 10 (art. 51–53)

Art. 51 – Wykroczenia zagrożone karą grzywny:

- Strzelanie do zwierzyny zbyt blisko zabudowań lub miejsc zebrań publicznych.
- Niszczenie gniazd, jaj i lęgówisk ptaków łownych.
- Przetrzymywanie zwierzyny bez zezwolenia.
- Niszczenie nor, legowisk, urządzeń łowieckich.
- Polowanie bez wymaganych dokumentów lub bez wpisu w upoważnieniu.
- Nieprzestrzeganie zasad bioasekuracji podczas polowań sanitarnych

Art. 52 – Przestępstwa zagrożone ograniczeniem wolności lub grzywną:

- Gromadzenie i handel narzędziami kłusowniczymi.
- Posiadanie bezprawnie pozyskanych tusz lub trofeów.
- Hodowla chartów bez zezwolenia.
- Zezwalanie osobom nieuprawnionym na polowanie.
- Przekroczenie limitu, gatunku lub płci pozyskiwanej zwierzyny.
- Polowanie z dzieckiem do lat 18.
- Celowe utrudnianie polowania.
- Wprowadzenie do środowiska zwierząt bez zgłoszenia.

Art. 53 – Przestępstwa zagrożone karą do 5 lat pozbawienia wolności:

- Polowanie w strefie przybrzeżnej lub z chartami.

- Polowanie w czasie ochronnym lub bez uprawnień.
- Polowanie z użyciem niedozwolonych środków (trucizn, światła, sidet itp.).
- Wchodzenie w posiadanie zwierzyny bez uprawnień.

Odpowiedzialność dyscyplinarna – Rozdział 6a (art. 35b–35l)

Naruszenie ustawy, statutu lub etyki łowieckiej – przewinienie łowieckie.

Możliwe kary:

- Nagana
- Zawieszenie w prawach członka PZŁ (od 6 miesięcy do 3 lat)
- Wykluczenie z PZŁ
- Zakaz pełnienia funkcji w organach PZŁ – do 5 lat

Kary porządkowe – Art. 42da

Za nieprzestrzeganie zasad selekcji osobniczej przy odstrzale:

- Nagana
- Zawieszenie w prawach do odstrzału określonych gatunków – do 2 lat

USTAWA O RYBACTWIE ŚRÓDLĄDOWYM

Przestępstwa – art. 27c

Za poniższe czyny grozi kara grzywny, ograniczenia wolności lub pozbawienia wolności do 2 lat:

Art. 27c ust. 1 pkt 1–7 – m.in.:

- Potów raków szlachetnych i błotnych bez uprawnień,
- Nielegalny potów ryb narzędziami rybackimi,
- Naruszenie zakazów potowu (np. w okresie ochronnym, bez zezwoleń),
- Przegradzanie tożyska wody bez zezwolenia.

Dodatkowo sąd może orzec:

- obowiązek naprawienia szkody,
- nawiązkę na rzecz uprawnionego do rybactwa (5–20× wartość przywłaszczonych ryb),
- przepadek narzędzi potowowych,
- utratę karty wędkarskiej na min. 12 miesięcy.

Wykroczenia – art. 27a i 27b

Art. 27a Grzywna lub nagana za:

- Brak przy sobie upoważnienia lub dokumentów (karta, zezwolenie),
- Naruszenie zasad oznakowania obwodów rybackich,
- Połów ryb jednostką nieoznakowaną,
- Wstęp do obrębu hodowlanego bez uzgodnienia z użytkownikiem.

Art. 27b Grzywna nie niższa niż 200 zł lub ograniczenie wolności za:

- Połów ryb z naruszeniem zakazów (art. 8 ust. 1 pkt 1–5, 11–13),
- Nielegalne zarybianie,
- Brak dokumentu uprawniającego do połowu,
- Podejmowanie narzędzi rybackich przez osoby nieuprawnione.

Zakazane działania – art. 8 i 20

Art. 8 – Zakaz połowu ryb m.in.:

w okresie ochronnym, przy użyciu prądu, materiałów wybuchowych, trucizn, kuszy na węgorze, więcej niż dwiema wędkami (lub jedną przy rybach łososiowatych).

Art. 20 ust. 4–5 – Zakaz:

- nieoznakowania narzędzi rybackich,
- podejmowania narzędzi rybackich przez osoby nieuprawnione.

USTAWA O OCHRONIE ZWIERZĄT

Przestępstwa (art. 35)

Art. 35 ust. 1 – Zabicie, uśmiercenie lub ubój zwierzęcia z naruszeniem przepisów (np. bez ogłuszenia): kara do 3 lat więzienia.

Art. 35 ust. 1a – Znęcanie się nad zwierzęciem (np. bicie, głodzenie, transport w warunkach powodujących cierpienie).

Art. 35 ust. 2 – Znęcanie się ze szczególnym okrucieństwem:

kara od 3 miesięcy do 5 lat więzienia.

Obowiązkowy przypadek zwierzęcia (jeśli sprawca jest właścicielem) i możliwość:

- zakazu posiadania zwierząt do 15 lat,
- zakazu wykonywania zawodu związanego ze zwierzętami,
- nawiązki od 1000 zł do 100 000 zł.

Wykroczenia (art. 37, 37a–37e)

Art. 37 ust. 1 – Naruszenie zakazów i obowiązków m.in. z art. 9, 10a, 12, **14–18, 22, 27** – kara aresztu lub grzywny.

Art. 37a – Hodowla lub utrzymywanie psa rasy agresywnej bez zezwolenia.

Art. 37b – Przewoźnicy/opiekunowie transportujący zwierzęta niezgodnie z przepisami UE (brak dokumentów, licencji, niewłaściwe warunki).

Art. 37d – Naruszenia przepisów dotyczących utrzymania kurcząt brojlerów (brak dokumentacji, opieki, nielegalne zwiększenie obsady).

Art. 37e – Zakup psów lub kotów niezgodnie z zakazami (np. z gietdy, spoza hodowli).

Inne istotne zakazy i obowiązki, których naruszenie może podlegać sankcjom (przestępstwo lub wykroczenie):

Art. 6 – Zakaz:

- zabijania zwierząt poza wyjątkami (np. ubój, polowanie),
- znęcania się: bicie, głodzenie, trzymanie w złych warunkach, porzucanie, przeciążanie, stosowanie okrutnych metod.

Art. 9 – Obowiązki wobec zwierząt domowych:

- zapewnienie schronienia, jedzenia, wody, o odpowiednich warunków bytowania,
- zakaz trzymania na uwięzi >12h/dobę.

Art. 10a–10b – Zakaz:

- rozmnażania psów/kotów w celach handlowych,
- obrotu zwierzętami domowymi poza miejscami chowu,
- zakupu zwierząt na targach/gietdach.

Art. 12–12j – Zwierzęta gospodarskie:

- zakaz tuczu na stłuszczone wątroby,
- obowiązki dokumentacyjne dot. brojlerów,
- obowiązek zapewnienia szkoleń i kwalifikacji.

Art. 14–18 – Zwierzęta użytkowe i widowiskowe:

- zakaz wykorzystywania w okrutny sposób,
- zakaz menażerii objazdowych,
- obowiązek zapewnienia opieki, odpoczynku, odpowiednich warunków.

USTAWA O ŚRODKACH OCHRONY ROŚLIN

Przestępstwa i wykroczenia – art. 75c i art. 76

Art. 75c ust. 1–3 – Kara grzywny, ograniczenia wolności lub pozbawienia wolności za:

- Wprowadzanie do obrotu środków ochrony roślin niedopuszczonych do stosowania w UE.
- Wytwarzanie lub konfekcjonowanie podróbek i imitacji środków ochrony roślin.
- Stosowanie środków ochrony roślin nielegalnych lub podrobionych

Art. 76 ust. 1–6 – Grzywna za:

- Stosowanie środków po upływie terminu ważności.
- Użycie środków niezgodnie z wymaganiami dotyczącymi opakowania, etykiety, przechowywania.
- Zbywanie środków nieprofesjonalnym użytkownikom mimo braku kwalifikacji.
- Wykonywanie badań skuteczności lub szkoleń bez wymaganych upoważnień lub wpisu do rejestru.

Najpoważniejsze naruszenia zagrożone karami administracyjnymi i grzywnami:

- Stosowanie środków w sposób niebezpieczny dla ludzi, zwierząt lub środowiska (art. 75a, 75c)
- Nieprzestrzeganie minimalnych odległości od cieków wodnych, obiektów wrażliwych (szkoły, szpitale, uzdrowiska).
- Stosowanie przy nieodpowiednich warunkach atmosferycznych.
- Brak uwzględnienia ryzyka zniesienia środków poza miejsce zabiegu.
- Zabiegi agrolotnicze (art. 39, art. 76, art. 75a)
- Brak zgłoszenia planowanego zabiegu wojewódzkiemu inspektorowi.
- Wykonywanie zabiegu mimo zakazu.

Stosowanie środków zabronionych w agrolotnictwie

Przykładowe naruszenia podlegające grzywnie:

- Brak dokumentacji o stosowaniu środków ochrony roślin (art. 67 rozporządzenia 1107/2009).
- Brak stosowania integrowanej ochrony roślin przez użytkownika profesjonalnego.
- Nieprzestrzeganie wymagań przy przechowywaniu i unieszkodliwianiu opakowań po środkach.

USTAWA O UTRZYMANIU CZYSTOŚCI I PORZĄDKU W GMINACH

Wykroczenia i obowiązki – wybrane naruszenia

Art. 5 ust. 1 – Obowiązki właścicieli nieruchomości

Właściciele nieruchomości zobowiązani są m.in. do:

- wyposażenia nieruchomości w pojemniki/worki do odpadów,
- selektywnego zbierania odpadów,
- utrzymania porządku i czystości na posesji i wokół niej (np. usuwanie śniegu),
- posiadania umowy na odbiór nieczystości ciekłych i ich regularnego usuwania.

Naruszenie: brak tych działań może skutkować wydaniem decyzji nakazującej ich wykonanie (art. 5 ust. 7) i podlegać egzekucji administracyjnej.

Art. 6 ust. 1 – Obowiązek dokumentowania usług

Właściciele muszą posiadać umowę z podmiotem posiadającym zezwolenie na opróżnianie zbiorników lub odbiór odpadów.

Naruszenie: brak umowy = naruszenie przepisów – skutkuje decyzją administracyjną (z rygorem natychmiastowej wykonalności) i obowiązkiem wniesienia opłaty.

Art. 4d – Obowiązek selektywnej zbiórki

Wytwórcy odpadów komunalnych (czyli właściciele nieruchomości) są zobowiązani do prowadzenia selektywnej zbiórki zgodnie z lokalnym regulaminem.

Art. 3 i Art. 6c – Obowiązki gminy

Gminy są odpowiedzialne za organizację odbioru odpadów i zapewnienie dostępu do punktów selektywnego zbierania.

Jeśli gmina nie wypełnia swoich obowiązków, odpowiedzialność może przejść wojewoda lub RIO (kontrola nadzorów).

USTAWA O OCHRONIE ZDROWIA ZWIERZĄT ORAZ ZWALCZANIU CHOROÓB ZAKAŹNYCH ZWIERZĄT

Przestępstwa i wykroczenia (art. 77, 78)

Art. 77 – Kara grzywny, ograniczenia wolności lub pozbawienia wolności do roku:

- Handel lub przemieszczanie zwierząt bez spełnienia wymagań weterynaryjnych.

- Umieszczanie zwierząt w gospodarstwie niezgodnie z przepisami.
- Praca z żywym czynnikiem zakaźnym bez zatwierdzenia.

Art. 78 – Grzywna lub pozbawienie wolności za:

- Nielegalne szczepienia przeciwko chorobom zakaźnym.
- Niestosowanie się do nakazów/zakazów weterynaryjnych (np. niewykonywanie szczepień, brak badań, brak dezynfekcji).
- Utrudnianie czynności Inspekcji Weterynaryjnej.

Kary administracyjne – Art. 85aa i inne

Przykłady naruszeń podlegających karze pieniężnej:

- Nieodosabnianie chorych zwierząt (art. 44 ust. 1)
– kara od 0,25 do 1,3 przeciętnego wynagrodzenia.
- Brak obserwacji zwierząt podejrzanych o zakażenie – kara od 0,2 do 0,8.
- Nieoczyszczanie i nieodkazywanie miejsc, pasz, ściółki, pojazdów
– kara do 1,3.
- Karmienie zakażonymi paszami lub wodą – kara do 0,8.
- Brak szczepień lub innych zabiegów – kara do 0,8.
- Nieprzekazanie informacji o zwierzętach łownych (art. 47b ust. 3)
– kara od 0,1 do 2 przeciętnych wynagrodzeń.

Inne naruszenia i obowiązki (z sankcjami):

- **Art. 42** – Niepowiadomienie organu o podejrzeniu choroby zakaźnej (objawy, padnięcia, poronienia).
- **Art. 45–46** – Nieprzestrzeganie zasad bioasekuracji i programów zwalczania (np. ASF, grypa ptaków).
- **Art. 57e** – Wprowadzanie do gospodarstwa zwierząt wrażliwych wbrew zakazom bioasekuracyjnym – kara do 4,5 przeciętnego wynagrodzenia

USTAWA O OBOWIĄZKACH PRZEDSIĘBIORCÓW W ZAKRESIE GOSPODAROWANIA NIEKTÓRYMI ODPADAMI ORAZ O OPŁACIE PRODUKTOWEJ

Wykroczenia – Art. 37a i 37b

Art. 37a – Kto:

- nie udostępnia dokumentu potwierdzającego recykling lub inne procesy odzysku w terminie,

- przekazuje nierzetelny dokument,
- nie przekazuje dokumentu marszałkowi województwa,
podlega karze grzywny.

Art. 37b – Posiadacz odpadów, który:

- wykonuje usługę przekazania odpadów do recyklingu lub odzysku i
- nie składa wniosku o wydanie stosownego dokumentu prowadzącemu odzysk lub recykling – podlega karze grzywny

Administracyjne kary pieniężne – Art. 40a

Brak pobrania opłaty od użytkownika końcowego za produkty jednorazowego użytku z tworzyw sztucznych (np. kubki, opakowania):

Art. 40a pkt 1–2 – kara za brak opłaty w placówce handlowej lub automacie vendingowym.

Art. 40a pkt 3 – Brak zapewnienia dostępności opakowań alternatywnych.

Pozostałe obowiązki podlegające sankcjom finansowym

Art. 12–13 – Obowiązek zapłaty opłaty produktowej w przypadku niewykonania obowiązku odzysku, recyklingu lub zbierania.

Opłata obliczana na podstawie masy produktów i poziomu niewykonanego obowiązku.

Art. 15–16 – Obowiązek sporządzenia i złożenia rocznego sprawozdania do BDO oraz zapłaty opłaty produktowej do 31 marca kolejnego roku.

USTAWA O MIĘDZYNARODOWYM PRZEMIESZCZANIU ODPADÓW

PRZEPISY KARNE – Rozdział 8

Art. 31

- § 1 – Nieodsyłanie odpadów lub niewykonanie decyzji o zagospodarowaniu ich na terenie kraju – kara aresztu lub grzywny.
- § 2 – Nieprzedkładanie wymaganych dokumentów lub informacji – kara grzywny.

KARY ADMINISTRACYJNE – Rozdział 9

Art. 32

- § 1 – Odbiorca odpadów przemieszczonych nielegalnie
– kara od 10 000 do 1 000 000 zł.

- § 2 – Zgłaszający lub organizator przemieszczania nielegalnego – kara jak wyżej.
- § 3 – Niewykonanie decyzji (np. art. 25) – kara stała: 10 000 zł.

Art. 33

Odpowiedzialność finansowa:

Odbiorca odpadów – do 200 000 zł, za m.in.:

- posługiwanie się tym samym dokumentem przesyłania więcej niż raz,
- przyjęcie większej ilości transportów lub odpadów niż zgłoszono,
- brak potwierdzenia odbioru lub odzysku odpadów w terminie.

Zgłaszający (eksporter/importer) – do 200 000 zł, za m.in.:

- wysyłkę bez wcześniejszego powiadomienia właściwych organów,
- nadmierną ilość odpadów lub transportów w stosunku do zgłoszenia.

Transportujący odpady – do 100 000 zł, za m.in.:

- przewóz poza wyznaczoną trasą,
- brak dokumentów lub błędne dokumenty przesyłania,
- przewóz odpadów wymieszanych lub niezgłoszonych.

ZAKAZY – Rozdział 3 i 6

Art. 11 – Zakaz przywozu na teren Polski odpadów przeznaczonych do unieszkodliwiania (D1–D15).

Art. 11b – Zakaz przywozu zmieszanych odpadów komunalnych (z wyjątkiem zebranych selektywnie do recyklingu).

Art. 25 – W przypadku stwierdzenia nielegalnego transportu: GIOŚ obowiązkowo nakłada obowiązek zwrotu lub zagospodarowania odpadów w kraju.

OBOWIĄZKI ZGŁASZAJĄCEGO, ODBIORCY I TRANSPORTUJĄCEGO (ze skutkiem karnym przy ich naruszeniu)

- Uzyskanie zezwolenia GIOŚ na przywóz, wywóz, tranzyt (Art. 4).
- Przestrzeganie warunków zezwolenia (Art. 6).
- Prowadzenie dokumentacji, potwierdzeń odbioru i odzysku (Art. 33 ust. 1 i 2).
- Wpis do rejestru GIOŚ i przechowywanie dokumentów przez 3 lata (Art. 33 ust. 1 pkt 6).

USTAWA O ZBIOROWYM ZAOPATRZENIU W WODĘ I ZBIOROWYM ODPROWADZANIU ŚCIEKÓW

PRZEPISY KARNE I WYKROCZENIA – art. 28

Art. 28 ust. 1–2 – Wykroczenia karane grzywną

lub ograniczeniem wolności:

- Bezumowne pobieranie wody z sieci wodociągowej – kara grzywny do 5000 zł.
- Uszkodzenie wodomierza głównego lub urządzenia pomiarowego, zrywanie plomb, wpływanie na ich działanie.
- Niedopuszczenie przedstawiciela przedsiębiorstwa do wykonania kontroli (np. sprawdzenia jakości ścieków, napraw, plombowania)

Art. 28 ust. 4–4a – Przepęstwa i wykroczenia:

Wprowadzanie ścieków do kanalizacji bez zawarcia umowy – kara grzywny do 10 000 zł lub ograniczenia wolności.

Naruszanie zakazów określonych w art. 9 ust. 1 i 2 (np. wprowadzanie ścieków do kanalizacji deszczowej).

ZAKAZY DOTYCZĄCE KANALIZACJI – art. 9

Zakaz wprowadzania:

- ścieków bytowych i przemysłowych do kanalizacji deszczowej,
- wód opadowych, roztopowych i drenażowych do kanalizacji sanitarnej,
- odpadów stałych (żwiru, piasku, popiołu, szczeciny, włókien itp.) do urządzeń kanalizacyjnych.

KARY PIENIĘŻNE – art. 29

Kara pieniężna za:

- stosowanie taryf bez zatwierdzenia przez organ regulacyjny,
- zawyżanie cen lub stawek opłat,
- nieprzekazanie wymaganych informacji organowi regulacyjnemu lub przekazanie danych nieprawdziwych.

DODATKOWE OBOWIĄZKI PRZEDSIĘBIORSTW – art. 8

Możliwość odcięcia dostaw wody lub zamknięcia kanalizacji, gdy:

- przyłącza wykonano niezgodnie z przepisami,
- nie uiszczono opłat przez co najmniej 2 okresy,
- stwierdzono nielegalny pobór wody lub nielegalne odprowadzanie ścieków.

USTAWY O RECYKLINGU POJAZDÓW WYCOFANYCH Z EKSPLOATACJI

Wykroczenia – Rozdział 8 ustawy (art. 44–52b)

Art. 44 – Wprowadzenie do obrotu części zawierających: ołów, rtęć, kadm, sześciowartościowy chrom – grzywna.

Art. 45 – Brak oznakowania elementów i części z tworzyw sztucznych – grzywna.

Art. 46 – Brak informacji o demontażu lub nieprzekazanie ich na żądanie – grzywna.

Art. 48 – Nieprzekazanie pojazdu wycofanego do stacji demontażu lub punktu zbierania – grzywna.

Art. 48a – Nieprzekazanie zużytych akumulatorów lub baterii – grzywna.

Art. 49 – Odmowa przyjęcia pojazdu wycofanego z eksploatacji do stacji demontażu lub punktu zbierania – grzywna.

Art. 51 – Brak wydania właścicielowi zaświadczenia o demontażu lub przyjęciu niekompletnego pojazdu – grzywna.

Art. 52a – Nieprzekazanie do 10 stycznia pojazdów zebranych w poprzednim roku do stacji demontażu – grzywna.

Art. 52b – Brak przeprowadzenia próby strzępienia odpadów (raz na 5 lat lub po zmianach technicznych) – grzywna.

Kary pieniężne – Rozdział 8a (art. 53a)

Art. 53a ust. 1 – Demontaż pojazdu poza stacją demontażu:

- usuwanie substancji niebezpiecznych,
 - wymontowanie części do odzysku lub ponownego użycia
- kara pieniężna od 15 000 zł do 500 000 zł.

Inne obowiązki, których niewykonanie podlega sankcjom administracyjnym (wybrane)

Art. 14–17 – Brak zapewnienia sieci zbierania pojazdów → obowiązek opłaty za brak sieci.

Art. 28a – Nieosiągnięcie poziomów odzysku i recyklingu → opłata od 0,05 do 0,1 zł za każdy brakujący kg.

Art. 30 – Brak rocznego sprawozdania do BDO – obowiązek administracyjny.

Art. 35 – Nieprzekazanie zebranych pojazdów do stacji demontażu – grzywna (patrz: art. 52a).

Art. 38 ust. 2 – Nieprzekazanie informacji o próbie strzępienia – grzywna.

USTAWA O BATERIACH I AKUMULATORACH

WYKROCZENIA I PRZESTĘPSTWA – Rozdział 8 (art. 70–71a)

Art. 70 – Wykroczenia (kara grzywny do 5000 zł):

- Wprowadzanie do obrotu baterii/akumulatorów zawierających niedozwolone substancje (np. rtęć, kadm) .
- Brak oznakowania baterii/akumulatorów symbolem selektywnej zbiórki lub chemicznych składników.
- Brak prowadzenia ewidencji i sprawozdań (m.in. masa, ilość, sposób przetworzenia).
- Prowadzenie zbiórki zużytych baterii bez wymaganej umowy z zakładem przetwarzania.
- Przekazywanie zużytych baterii osobie nieuprawnionej.

Art. 71a – Przestępstwa:

Kto umyślnie wprowadza do obrotu baterie zawierające niedozwolone substancje – kara grzywny, ograniczenia wolności lub pozbawienia wolności do 2 lat.

KARY PIENIĘŻNE – Rozdział 7 (art. 63–69)

Art. 63–65 – Administracyjne kary pieniężne do 500 000 zł:

- Brak zorganizowania i finansowania zbierania zużytych baterii i akumulatorów przez wprowadzającego – kara do 500 000 zł.
- Nieprzekazanie obowiązkowego rocznego sprawozdania do BDO – kara do 50 000 zł .
- Brak zawarcia umowy z organizacją odzysku lub zakładem przetwarzania – kara do 100 000 zł.

INNE OBOWIĄZKI Z SANKCJAMI

Art. 10–11 – Obowiązek informowania użytkownika o sposobie zbierania i zakazie wyrzucania do odpadów zmieszanych.

Art. 17–20 – Obowiązki dystrybutora: obowiązek przyjęcia zużytej baterii/akumulatora, prowadzenia punktu zbiórki.

Art. 25–28 – Obowiązki przetwarzającego: odzysk, recykling, ewidencja i raportowanie.

WOJEWÓDZKI FUNDUSZ
OCHRONY ŚRODOWISKA
I GOSPODARKI WODNEJ
W SZCZECINIE

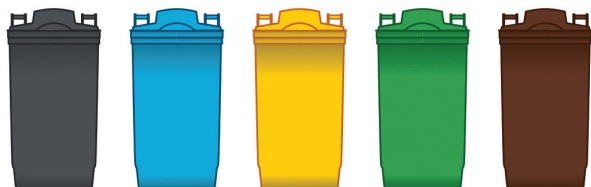

Wpłyn na wyobraźnię swoją i innych

Ekoporadnik młodego człowieka

1. SEGREGACJA

ZMIESZANE	Wyrzucaj	Nie wyrzucaj
	• Do pojemnika z odpadami zmieszanymi wrzucamy to, czego nie można odzyskać w procesie recyklingu. • Pozostałe śmieci, które nie podlegają segregacji, w szczególności: • resztki mięsa i kości • mokry i tłusty papier • zużyte materiały higieniczne, pieluchy • żwirek dla zwierząt • potłuczone naczynia • tekstylia • wystudzony popiół • styropian opakowaniowy • blistry po lekach	• elektroniki • mebli • baterii • leków • odpadów niebezpiecznych • odpadów poremontowych i budowlanych • ziemi
PAPIER	Wyrzucaj	Nie wyrzucaj
	• pocięte i złożone kartony, tekturę • katalogi, ulotki • gazety i czasopisma • papier szkolny i biurowy, zadrukowane kartki • zeszyty i książki • papier pakowy, papierowe torby • papierowe wyłtoczki po jajkach	• ręczników papierowych i zużytych chusteczek higienicznych • papieru lakierowanego i powleczonego folią • tłustych i brudnych kartonów • kartonów po mleku i napojach • papierowych worków po nawozach, cementie i innych materiałach budowlanych • tapet • pieluch jednorazowych i innych materiałów higienicznych • puszek i pojemników po farbach i lakierach • zatłuszczonych jednorazowych opakowań z papieru i naczyń jednorazowych • ubrań

METAL / PLASTK	 Wyrzucaj • zgniecione butelki po napojach PET • kartony po sokach i mleku • plastikowe opakowania po produktach spożywczych • opakowania po środkach czystości i kosmetykach • folię i reklamówki • puszki po napojach i konserwach • kapsle i metalowe zakrętki • czystą folię aluminiową	 Nie wyrzucaj • styropianu • zabrudzonej folii aluminiowej (zmieszanę) • plastikowych zabawek (zmieszane) • opakowań po lekach i zużytych artykułów medycznych • opakowań po olejach silnikowych części samochodowych • zużytych baterii i akumulatorów • puszek i pojemników po farbach i lakierach • zużytego sprzętu elektronicznego i AGD
	 Wyrzucaj • Do zielonego pojemnika lub worka wrzucamy: • butelki bez kapsli i nakrętek • słoiki bez zakrętek • szklane opakowania po kosmetykach	 Nie wyrzucaj • ceramiki, doniczek, porcelany, fajansu, kryształów • szkła okularowego • szkła żaroodpornego • metalowych zakrętek od słoików, butelek • zniczy z zawartością wosku • żarówek i świetlówek • reflektorów • opakowań po lekach, rozpuszczalnikach, olejach silnikowych • luster • szyb okiennych i zbrojonych • monitorów i lamp telewizyjnych • termometrów i strzykawek
BIO	 Wyrzucaj • obierki warzywne i owocowe • odpadki i resztki pochodzenia roślinnego • fusy po kawie i herbacie • skorupki jajek • zwiędłe kwiaty • rośliny doniczkowe • gałęzie drzew i krzewów • skoszoną trawę i liście • trociny i korę drzew • pieczywo, mąkę • kaszę, ryż bez dodatków	 Nie wyrzucaj • kości zwierząt • mięsa • oleju jadalnego • odchodów zwierząt • popiołu z węgla kamiennego • leków • drewna impregnowanego • płyt wiórowych i pilśniowych MDF • ziemi i kamieni

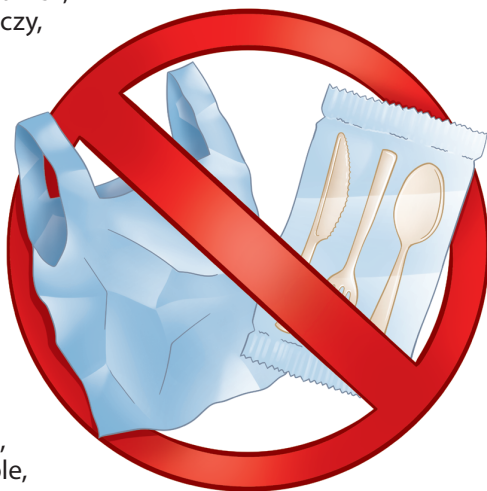
2. ZDROWY STYL ŻYCIA

Jednym z elementów zdrowego trybu życia jest aktywność ruchowa. Już od najmłodszych lat wyrabiaj w sobie zamiłowanie do wycieczek, rekreacji i wypoczynku na świeżym powietrzu, a przekonasz się, że będziesz miał wiele pozytywnej energii. Jedz dużo warzyw i owoców, traktuj je jako źródło witamin. Aby cieszyć się dobrym zdrowiem i samopoczuciem nie pal papierosów, nie pij alkoholu i nie zażywaj środków odurzających. Twój organizm rozwija się takie postępowanie może spowodować zahamowanie hormonu wzrostu, wywołać chorobowe zmiany w organizmie, a nawet doprowadzić do śmierci.

3. PROEKOLOGIA W DOMU I SZKOLE

Co zrobić, aby niektóre rzeczy nie stawały się tylko śmieciami? A gdy nimi się staną nie szkodzą innym? Jak postępować, aby nasze codzienne zachowania i wybory miały wpływ na stan środowiska? Oto kilka cennych wskazówek:

- gdy zabawki, którymi już się nie bawisz, książki, które już przeczytałeś, rzeczy, których nie nosisz oddasz innym, z pewnością posłużą komuś innemu jeszcze przez jakiś czas,
- kiedy baterie z latarki, zabawki lub innego urządzenia przestaną już działać wrzuć je do specjalnie do tego przeznaczonego pojemnika,
- zamiast jednorazowych baterii kupuj takie, które nadają się do wielokrotnego ładowania tzw. akumulatorki wraz z ładowarką,
- segreguj śmieci nie tylko w domu, ale jeśli jest to możliwe też w szkole,
- unikaj foliowych opakowań (zwłaszcza podczas zakupów), a do drugiego śniadania stosuj śniadaniówki,
- ogranicz używanie przedmiotów jednorazowego użytku (sztućce, tacki, długopisy, torebki foliowe itp.),
- zredukuj ilość zużywanych przez siebie arkuszy papieru, staraj się wykorzystać obie strony kartki,

- odpowiedz dorosłym, że wiele formalności w urzędach mogą załatwić korzystając z biur obsługi online, dzięki temu zaoszczędzą czas i „drukowany papier”,
- nie wylewaj pod żadnym pozorem niebezpiecznych cieczy do zlewu lub toalety (m.in. lekarstw, rozpuszczalników, farb, lakierów, itp.).

4. DUSZA ODKRYWCY A ZAGROŻENIA

4.1. Las

Czy wiesz, że las to dom? Jest to dom wielu zwierząt i roślin, w którym otwarte są drzwi dla wszystkich jego miłośników. Drzewa oczyszczają powietrze i produkują tlen, bez którego człowiek nie jest w stanie przeżyć. Jeśli nie chcesz niszczyć równowagi pomiędzy człowiekiem a przyrodą:

- nie płoń dzikich zwierząt mieszkających w lesie,
- biwakuj i rozpalaj ognisko w miejscach do tego wyznaczonych (spalony las jest jak spalony dom),
- wyrzucaj śmieci do pojemników do tego przeznaczonych,
- podczas spaceru z psem, nie spuszcza go ze smyczy, może to dla niego jak i dla mieszkańców lasu skończyć się walką o terytorium,
- chodząc po lesie obchodź się delikatnie z trącany gałęziami, tak aby ich nie uszkodzić i nie połamać,
- spacerując po lesie, zwróć uwagę na ściółkę, której nie wolno rozkopywać i rozgarniać,
- nie zapominaj, że niszczenie urządzeń i obiektów turystycznych oraz tablic i znaków informacyjnych jest także zabronione.

4.2. Woda

Życie na Ziemi bez wody nie byłoby możliwe. Dlatego:

- nie zanieczyszczaj akwenów (nie wlewaj do nich środków chemicznych, nie wyrzucaj niepotrzebnych przedmiotów, itp.),
- oszczędzaj wodę w życiu codziennym i namawiaj do tego innych (podczas kąpieli nie wypełniaj wanny po brzegi, pod prysznicem staraj się zużywać tyle wody, ile faktycznie potrzebujesz, podczas mycia zębów zakręcaj wodę, itp.),
- gdy widzisz osobę myjącą samochód w miejscu do tego nie przeznaczonym zwróć jej uwagę lub zawiadom Policję/straż gminną.

4.3. Ogień

Ogień ma różne oblicza: daje poczucie ciepła, otuchy, ale też potrafi zniszczyć wszystko co spotka na swojej drodze. Zachowanie ostrożności wymagane jest wszędzie tam, gdzie może łatwo dojść do pożaru: w lesie, na łące zwłaszcza w obszarze suchych traw, na wydmach, w domu podczas palenia w kominku, piecu lub zabawy ze świeczkami. Stąd tak ważna jest świadomość, że:

- chcąc rozpałcić ognisko, powinieneś wybrać wyłącznie miejsce do tego przeznaczone,
- nie tylko otwarty ogień stanowi zagrożenie, ale również dużym niebezpieczeństwem jest spalanie śmieci w domowych piecach lub na świeżym powietrzu (paląc plastikową butelkę, kubeczki po jogurtach, kawałki gumy lub folię zatruwasz siebie i następne pokolenia),
- odpalanie fajerwerków lub petard może odbywać się przez osoby dorosłe lub wyłącznie pod ich nadzorem,
- wypalanie traw niesie za sobą szereg zagrożeń związanych z rozproszeniem ognia jak również zniszczeniem organizmów żyjących tuż pod ziemią.

Jeśli zauważysz pożar lub zaniepokoi Cię spalanie śmieci, niezwłocznie poinformuj o tym straż pożarną dzwoniąc pod numer 112.

4.4. Osy, pszczoły i szerszenie – to nie zawsze przyjaciele

Gdy owady te wyczują z Twojej strony zagrożenie i zostaniesz przez nie zaatakowany:

- unikaj gwałtownych ruchów,
- poszukaj jeśli to możliwe, schronienia w ciemnym pomieszczeniu,
- po użądleniu nie usuwaj sam pozostawionego przez pszczołę żądła,
- w miejscu użądlenia przyłóż zimny okład z wody, octu lub cebuli,
- w przypadku kiedy jesteś uczulony, a nie masz przy sobie antidotum zgłoś się natychmiast do lekarza.

4.5. Skarby w ziemi

Każdy z nas lubi odkrywać nieznane. Nie wszystkie odkryte w Ziemi przedmioty są bezpieczne lub zaczynają należeć do Ciebie. Pamiętaj, że mogą to być pozostałości po wojnie granaty czy pociski, których

- pod żadnym pozorem nie wolno dotykać i demontować,
- bezwzględnie nie należy wrzucać do ognia.

Postępowanie wbrew tym zasadom może doprowadzić do kalectwa lub śmierci.

Zabawa w archeologa odkrywce z pewnością jest fascynująca i niesie za sobą wiele tajemnic i sekretów. Należy jednak mieć na uwadze, że zazwyczaj znalezione, czy wykopane przez nas przedmioty typu: monety, kosztowności, biżuteria, które zaliczane są do zabytków, należą do Skarbu Państwa, a ich posiadanie i sprzedaż są zabronione.

W przypadku tego typu odkryć należy powiadomić właściwe do tego służby lub zadzwonić pod nr alarmowy 112.

4.6. Wyładowania atmosferyczne

Kto z nas nie lubi fajerwerków i pokazów pirotechnicznych? Niektórzy twierdzą, że namiastką tego jest czas burzy i wichury. O ile pokazy sztucznych ogni odbywają się w miejscach do tego wyznaczonych pod kontrolą organizatorów, tak wyładowania atmosferyczne rządzą się własnymi prawami natury. Aby nie stać się ofiarą takich zawirowań pogodowych:

jeżeli jesteś na dworze:

- nie stój pod wysokimi drzewami, schroń się na obniżonym terenie,
- unikaj wycieczek w góry,
- nie przebywaj nad wodą lub na otwartym akwenu,
- nie używaj telefonu komórkowego, najlepiej wyłącz go,

jeżeli jesteś w domu:

- zamknij okna i drzwi,
- sprawdź, czy masz pod ręką oświetlenie awaryjne (latarkę, świecę),
- nie obserwuj wyładowań atmosferycznych przez okno, które powinno być dobrze zamknięte,
- odłącz wszelkie urządzenia elektryczne (np. telewizor, komputer, telefon komórkowy podczas ładowania),

jeżeli jedziesz rowerem:

- najlepiej przerwij jazdę,
- poszukaj bezpiecznego schronienia,
- odłóż na bok rower i zachowaj odległość co najmniej 1 metra (a jeszcze lepiej – 3 metrów) od tych przedmiotów.

5. NASI MILUŚNICY – OCHRONA HUMANITARNA ZWIERZĄT

Czy wiesz, że zabawy, które są niebezpieczne i nieprzyjemne dla zwierząt, zagrażają ich życiu i zdrowiu są formą znęcania się na nimi? Takie postępowanie jest przestępstwem.

Zabronione jest prawnie złośliwe straszenie lub drażnienie zwierząt, porzucanie zwierzęcia, w szczególności psa lub kota, przez właściciela bądź przez inną osobę, pod której opieką zwierzę pozostaje.

Nie bądź obojętny wobec sytuacji, gdy widzisz pozostawione w samochodzie, na balkonie lub w innym miejscu, zwierzę wystawione na działanie warunków atmosferycznych zwłaszcza, gdy na dworze jest bardzo zimno lub gorąco. Takie traktowanie zwierzęcia może spowodować jego zamarznięcie, odwodnienie lub uduszenie.

6. OCHRONA DZIKIEJ PRZYRODY

Ochrona dziko występujących roślin, grzybów, zwierząt oraz ich siedlisk ma na celu zabezpieczenie ich przed wyginięciem i zniszczeniem. Szczególnie dotyczy to rzadko występujących gatunków po to, aby zachować różnorodność ekologiczną i ciągłość istnienia flory oraz fauny będącej pod ochroną.

Ochrona wydm

Nie każdy zdaje sobie sprawę, że niszczenie lub uszkodzanie wszelkich umocnień lub roślinności ochronnej np. nadmorskiej jest zabronione. Przykładem tego typu umocnień są wydmy, które porasta różnorodna flora. Stąd zakazane jest łamanie gałęzi i wrywanie trawy tam rosnącej. Nie wolno także po wydmach jeździć pojazdem typu quad.

Wypalanie traw

Do tego typu zdarzeń dochodzi najczęściej wiosną i jesienią, a brak rozwagi chcących usunąć suchą roślinność ze swoich pól lub nieużytków może doprowadzić do:

- zagrożenia pożarowego,
- uciążliwości dymu dla otoczenia przyrodniczego,
- zniszczenia naturalnej flory i fauny oraz wyjałowienia gleby,
- niekontrolowanych pożarów, które mogą rozprzestrzenić się na pobliskie zabudowania lub lasy,
- przeniesienia ognia na torfowiska, które bardzo trudno ugasić.

Małe jest piękne

Mimo, że niektóre osoby mają chęć przytulić pisklęta znajdujące się w napotkanym gnieździe nie wolno ich wyciągać. Takie postępowanie oraz wybieranie ptasich jaj, niszczenie lęgówisk lub gniazd ptasich jest zabronione i narusza przepisy kodeksu wykroczeń. Podczas wędrówek po lesie lub spacerując polaną można spotkać mrowiska, nory lub lęgowiska zwierząt, których również nie wolno niszczyć.

7. BEZPIECZNA PRZESTRZEŃ

Zielona przestrzeń może mieć duże znaczenie dla bezpieczeństwa zarówno matek spacerujących z dziećmi po parku, mieszkańców bloków, domków jednorodzinnych, jak i starszych osób spędzających wolny czas w przydomowych ogródkach. Wygospodarowanie stref bezpieczeństwa ograniczających pole manewru złodziejom, wandalom lub innym niepożądanym gościom naruszającym porządek publiczny to nic innego jak budowanie fizycznych barier przy wykorzystaniu walorów przyrody.

7.1. Prewencyjna rola i zadania zieleni

W projektowaniu „bezpiecznych przestrzeni” jedną z głównych ról pełni roślinność, która dzięki swojej specyfice wyglądu może pełnić funkcję obronną, zniechęcającą zarówno zwierzęta, jak i ludzi do pokonania bariery z niej stworzonej. Do tej grupy najczęściej zaliczane są krzewy z ostrymi kolcami, które nasadzone pod ścianą czy murkiem atrakcyjnym dla tzw. graffitiarzy mogą stanowić skuteczną dla nich przeszkodę. Poza kolcami, nieodzownym atrybutem roślinności wykorzystywanej w bezpiecznej przestrzeni są kolorowe kwiatostany lub owoce, dzięki którym intruz jest dobrze widoczny i przestaje być anonimowy. Rośliny nie mogą ograniczać pola widzenia, co jest bardzo ważne w przejrzystości przestrzeni i zasłanianiu ewentualnego oświetlenia. Jest to istotne od strony bezpieczeństwa i możliwości obserwacji przez tzw. otoczenie (społeczne oczy). Gęste i wysokie krzewy mogą tworzyć zacienione, sprzyjające występkom, niebezpieczne miejsca tzw. „miejsca strachu”.

7.2. Wpływ otoczenia/środowiska na aktywną naukę i spędzanie wolnego czasu

Rośliny mogą też skutecznie wygradzać strefy mieszkaniowe od przemysłowych i stanowić naturalną barierę dla kurzu i hałasu. Przyroda koi zmysły, gdy jest atrakcyjna dla oka i samopoczucia. Odpowiednio dobrana kolorystycznie zielen, może skutecznie przyczyni się do naszego dobrego nastroju. Miejsca przyjazne ludziom pozwalają na chwile odpężenia, wypoczynku i naładowania pozytywnej energii. W koncentracji przy nauce, czytaniu, rozmyślaniu z pewnością sprzyja zapach, pozytywny odbiór otoczenia czy kolor. Przyroda pobudza ludzkie zmysły. Dzięki budowaniu bezpiecznej i miłej dla oka przestrzeni, miejsca w niej stworzone chętniej odwiedzane są przez mieszkańców i osoby, które w niej się cyklicznie pojawiają (m.in. mamy z dzieci w wieku przedszkolnym, uczniowie, studenci, osoby starsze). Jakże miłym akcentem podczas przerwy w szkole lub podczas wyjścia z przedszkola może być przebywanie na świeżym powietrzu w otoczeniu zieleni. Istotne jest również położenie

placówki, usytuowanie okien pomieszczeń, w których dłużej przebywają ludzie (na drzewa, ogród przyszkolny, park). Z pewnością nauce nie będzie sprzyjała bliskość ruchliwej ulicy czy wydobywający się nieprzyjemny zapach z pobliskiego zakładu przemysłowego. Przyjazne ludziom zagospodarowanie zieleni m.in. w pobliżu placówek oświatowych, medycznych czy turystycznych niewątpliwie idzie w parze z rekreacją, aktywną nauką i szybszym powrotem do zdrowia.

8. ŹRÓDŁA ENERGII I RACJONALNE JEJ WYKORZYSTANIE

Wyróżniamy odnawialne i nieodnawialne źródła energii. Te pierwsze to m.in. promieniowanie słoneczne, wiatr, opady atmosferyczne, fale morskie, geotermia (energia termiczna skał znajdujących się we wnętrzu Ziemi). Nieodnawialne źródła to: węgiel, ropa naftowa, gaz ziemny, uran. Nie rezygnując z wygodnego życia, można oszczędnie gospodarować energią elektryczną w trosce o środowisko naturalne. Większy popyt na prąd oznacza większe wydobycie i spalanie węgla, zwiększoną emisję szkodliwych pyłów i gazów do środowiska. Sposoby oszczędzania prądu są proste:

- jeśli nie przebywasz w domu dłużej niż jeden dzień wyłącz z kontaktu wszystkie sprzęty elektryczne,
- kiedy wychodzisz z pomieszczenia gaś światło za sobą,
- tradycyjne żarówki zastąp energooszczędnymi,
- zanim włożysz coś do lodówki, ostudź to,
- nie stawiaj lodówki blisko źródła ciepła,
- wyprane ubrania starannie wieszaj, aby były mało pogniecione-wówczas zaoszczędzisz na prasowaniu,
- kiedy zakończyłeś ładowanie, np. telefonu komórkowego kamery, aparatu, laptopa, wyjmij z gniazda zasilacz,
- gdy rodzice kupują sprzęt AGD (pralka, lodówka, zmywarka, żelazko, itp.), poproś, aby zwrócili uwagę na klasę oszczędności,
- wyjeżdżając na dłużej z domu zmniejsz lub wyłącz centralne ogrzewanie,
- zrób to również podczas wietrzenia pomieszczenia.

9. ROWER JAKO PRZYJAZNY LUDZIOM I ŚRODOWISKU ŚRODEK TRANSPORTU

Ten kto jeździ na rowerze wie, jak przyjemnie poczuć wiatr we włosach i bliskość z naturą. Rower napędzany siłą mięśni w przeciwieństwie do pojazdów silnikowych nie wytwarza szkodliwych związków dla człowieka i środowiska: nie hałasuje, nie zanieczyszcza powietrza, jest łatwy w zaparkowaniu i zajmuje przy tym mało miejsca. To alternatywa dla wielu środków komunikacji miejskiej. Dzięki rowerzystom maleją korki w miastach, co przekłada się na mniejszą emisję spalin. Jazda na rowerze jest również doskonałym sposobem na relaksującą aktywność fizyczną i dobrą kondycję.

10. Z EKOLOGIĄ NA WESOŁO

Przychodzą pingwin z pandą do fotografa i mówią:

- Chcielibyśmy, żeby Pan nam zrobił zdjęcie.
- Dobrze, ale zdjęcie ma być czarno-białe czy kolorowe?

- Jasiu, nie ciągnij kota za ogon.
- Ja tylko trzymam, to kot ciągnie.

Sarenka rozmawia z wiewiórką będąc na polanie:

- Jak myślisz, czy na księżycu ktoś mieszka?
- Oczywiście, przecież tam ciągle pali się światło.

– Co wyjdzie z połączenia krowy i żółwia?

– krowa w kasku.

– Jak długo żyje mysz?

– To zależy od kota.

– Co powstanie z połączenia dwóch stonóg?

– Zamek błyskawiczny.

Pies mówi do drugiego psa:

– Wczoraj nauczyłem mojego pana nowej sztuczki.

– Jakiej?

– Gdy wyciągam do niego łapę, on podaje mi swoją!

11. EKOSYMBOLE – JAK JE ODCZYTYWAĆ

Znaki ekologiczne to symbole, których umieszczanie na opakowaniu ma na celu poinformowanie klienta o tym, że jest to produkt przyjazny dla środowiska.

Oznaczenia ekologiczne dzielimy na trzy kategorie:

- produkty ekologiczne – ekoprodukty,
- opakowania ekologiczne – ekoopakowania,
- żywność ekologiczna – ekożywność.

Etykiety ekologiczne obejmują bardzo wiele kategorii produktów. Ekoznaki nadaje administracja rządowa, stowarzyszenia przemysłowe, stowarzyszenia handlowe, naukowcy, organizacje konsumenckie, etc.

EKO-ZNAK – to polski oficjalny znak ekologiczny przyznawany od 1998 roku przez Polskie Centrum Badań i Certyfikacji. Mogą go otrzymać usługi i wyroby krajowe i zagraniczne, które spełniają wymagane kryteria ochrony zdrowia, środowiska i ekonomicznego wykorzystania zasobów naturalnych.

Błękitny Anioł – jest najstarszym oznaczeniem ekologicznym tego typu na świecie. Można go spotkać na różnego rodzaju produktach - od piły mechanicznej, przez zegarki i komputery. O przyznaniu ekoznaku decydują m.in. oszczędność w zużyciu energii, wpływ zastosowanych materiałów na środowisko i możliwości przetworzenia produktu.

Bezpieczny dla ozonu – symbol oznacza, że produkt nie zawiera freonów, które niszczą warstwę ozonową, a tym samym przyczyniają się do globalnego ocieplenia klimatu. Najczęściej znajduje się na kosmetykach.

Ekoland – symbol przeznaczony dla ekologicznej żywności. Przyznaje go Polskie Stowarzyszenie Producentów Żywności Metodami Ekologicznymi.

Euroliść – znak przyznawany przez Komisję Europejską dla produktów ekologicznych w Unii Europejskiej. Umieszczany obowiązkowo na wszystkich paczkowanych produktach ekologicznych wyprodukowanych w jednym z państw członkowskich i spełniających obowiązujące normy wspólnotowe. Nie obejmuje produktów importowanych spoza terenu Unii. Symbol przedstawia gwiazdki Unii Europejskiej ułożone w kształcie liścia na zielonym tle.

Nie testowane na zwierzętach – jeden z ekoznaków, którym sygnuje się produkty nie testowane na zwierzętach. Najczęściej stosują go producenci kosmetyków. Firmy same decydują o umieszczeniu znaku na produkcie.

Opakowania biodegradowalne – znak przeznaczony jest dla opakowań, które rozkładają się podczas kompostowania i nie uwalniają szkodliwych substancji.

Opakowania nadające się do recyklingu /trzy strzałki/ – dotyczy opakowań, które nadają się do ponownego przetworzenia i wyprodukowania z odzyskanych surowców innego, podobnego produktu (aluminium puszki, tworzywa sztuczne pojemniki, butelki, papier torby, tekstury do pakowania, wypełniacze do pudełek).

Zielony punkt – znak najczęściej umieszczany jest na kartonach, puszkach, butelkach oraz innych produktach. Oznacza, że producent wniósł wkład finansowy w budowę i funkcjonowanie systemu odzysku i recyklingu odpadów opakowaniowych. Przedsiębiorca wprowadzający produkt na rynek musi natomiast zapewnić zebranie i przetworzenie określonego procentu zużytych do produkcji opakowań.

Zachodniopomorska Grupa Wojewódzka IPA w Szczecinie jest stowarzyszeniem OPP od lipca 2015 r., co pozwala nam otrzymywać darowizny z 1,5% podatku od osób fizycznych.

Posiadamy też wpis do KRS o numerze: 0000565912,

NIP – 8513185523

REGON – 361948386

nr konta: Bank Spółdzielczy Oddział Łobez

nr: 09-9375-1038-2600-3678-2000-0010.

Adres: 70 – 515 Szczecin, ul. Małopolska nr 47

(na terenie Komendy Wojewódzkiej Policji w Szczecinie),

adres strony internetowej: www.ipaszczecin.org – jesteśmy też na FB.